

การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตชายแดนไทย-พม่า

The Development of the Model for Public Service Activity Management
in Schools under the Primary Education Service Areas
on Thailand – Myanmar Border

ประจวบ ขวัญมัน¹, ฉันทนา จันทร์บรรจง², ภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์³, อนุชา กอนพวง⁴

Prajob Khwanmun, Chantana Chanbanchong, Panuwat Pakdeewong, Anucha Kornpuang

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตชายแดนไทย-พม่า โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในสถานศึกษาที่มีปฏิบัติการที่ดี สร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบที่สร้างขึ้น

ระเบียบวิธีในการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและแนวทาง การบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ที่มีปฏิบัติการที่ดี ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กับผู้บริหารสถานศึกษาครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษา 3 แห่ง ซึ่งเลือกตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า โดยใช้ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 จัดทำร่างรูปแบบ แล้วส่งไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 24 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ โดยเทคนิคเดลฟาย สอบถาม 2 รอบ ขั้นตอนที่ 3 ประเมินประโยชน์และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ โดยใช้เทคนิคการประชุมรับฟังความคิดเห็น จากผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน ครู 10 คนและผู้ปกครองนักเรียน 10 คน รวม 30 คน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่าที่มีปฏิบัติการที่ดี คือ 1) ด้านปัจจัย มี ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีเป้าหมายซึ่งมุ่งที่จะพัฒนาผู้เรียนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมแบบพหุวัฒนธรรม มีนโยบายส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน 2) ด้านกระบวนการเน้นการปฏิบัติจริงโดยมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนโดยวางแผน ดำเนินงานตามแผน

¹ นิสิตระดับการศึกษาอู่บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² รองศาสตราจารย์ ดร., ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

³ รองศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

นเรศวร

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

นเรศวร

และประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรม (P-D-C-A) ตามแนวทางที่เสนอแนะโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ด้านผลผลิต เกิดประสิทธิผลในระดับสูง เช่น กิจกรรมการทำความสะอาดชุมชน กิจกรรมการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย กิจกรรมวันเด็กชนเผ่าเพื่อสามัคคี เป็นต้น ส่วนแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่ต้องการให้ดำเนินงาน คือ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดเกี่ยวกับบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้มากขึ้น และให้ดำเนินการตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอไว้ โดยเน้นการสร้างสันติสุขร่วมกันในสังคมแบบพหุวัฒนธรรมของชายแดนไทย-พม่า

2. รูปแบบที่สร้างขึ้นโดยได้รับมติเอกฉันท์จากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเหมาะสม ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ มีนโยบายการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่ชัดเจน มีผู้บริหารสถานศึกษาที่สนับสนุนนโยบายอย่างจริงจัง มีการมอบหมายความรับผิดชอบและบทบาทที่ชัดเจนให้กับครูที่ปรึกษากิจกรรม มีงบประมาณเพียงพอ อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ และมีระยะเวลาที่เหมาะสม 2) กระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล การปรับปรุงแก้ไข และการมีส่วนร่วม 3) ผลผลิต ได้แก่ พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนที่มีต่อครอบครัว เพื่อน โรงเรียนชุมชน ท้องถิ่น และสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

3. รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ ได้รับการประเมินจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียน ว่ามีความเป็นประโยชน์ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก

คำสำคัญ: เขตชายแดนไทย-พม่า, กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์, รูปแบบการบริหาร

Abstract

This research aimed to develop a model for public service activity management in public schools under the Primary Education Service Areas on Thailand-Myanmar border. The specific objectives were to identify the current conditions and suggested procedures in three selected schools of good practices located on Thailand-Myanmar border; to develop a model for public service activity management in the schools under the Primary Education Service Areas on Thailand-Myanmar border; and to evaluate the propriety and possibility of the model.

The research methodology was qualitative, comprising three stages. Firstly, current conditions and suggested procedures for public service activity management were identified through the semi-structured interviews of principals, teachers and other stakeholders at three schools of good practices which were purposively selected by the researcher. Secondly, a model for public service activity management in the schools under Primary Education Service Areas on Thailand-Myanmar border was drafted by the researcher, using the results of the first stage as its baseline data; then, the drafted model and a set of questionnaire was sent to 24 experts twice, through the Delphi Technique for the evaluation of the propriety of this model. Thirdly, the model was then evaluated of its possibility by 30 stakeholders – composed of 10 principals, 10 teachers and 10 parents of children in the schools under the Primary Education Service Areas on Thailand- Myanmar border after they attended the focus-group seminar held by the researcher. Their answers were analyzed by arithmetic mean and standards deviation. The research results were as follows:

1. The current conditions of public service activity management at the three schools of good practices could be classified into: 1) Inputs - possessing of principals and teachers who recognized

the significance of public service activities, having the school goals which direct towards developing learners who live peacefully together in multi-cultural society, and having the school policies which encourage the involvement of parents and communities in school management; 2) Process – focusing on participatory practices of public service activities by students, parents, and communities in P-D-C-A process, as suggested by the Office of Basic Education Office (OBEO); and 3) Outputs – high effectiveness in various public service activities such as the Community Cleaning Activity, the Mosquitoes Protection Activity, the All Tribes Children's Day, etc. The suggested procedures were: to promote the knowledge and understanding of school principals and teachers by the Offices of Primary Education Service Areas as related to public service activity management; and, to encourage these schools to focus on the public service activities which promote peace in multi-cultural societies on Thailand-Myanmar border.

2. The model evaluated as highly appropriated by the experts comprised: 1) Inputs which involve clear school policy as related to public service activity management, supportive school principal, clear assignment and roles of responsible teachers for public service activity management, sufficient budget, appropriate facilities and materials, and appropriate time; 2) Process which involve Planning – Implementing, - Evaluating – Improving – and Participating; and 3) Outputs which involve public-service behaviors of a student towards his/her family, friends, school, community, locality, and any multi-cultural society.

3. The model for public service activity management in schools under the Primary Education Service Areas on Thailand-Myanmar border developed by the researcher was evaluated by the principals, teachers, and parents as highly beneficial and highly applicable.

Key words: Thailand – Myanmar Border, Public Service Activity, Management Model

ความเป็นมาของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดการสร้างโอกาสและการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกันในมาตรา 4 เรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล มาตรา 30 เรื่องความเท่าเทียมกันในกฎหมายและการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย มาตรา 49 เรื่องสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 24 สิงหาคม 2550, หน้า 15) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญ โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็น

ไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2551, หน้า 18) โดยกระทรวง ศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในยุคปฏิรูป การศึกษารอบสอง ที่มุ่งเน้นการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนด้านจิตอาสา ซึ่งกำหนดไว้ในเป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร โดยได้กำหนดการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

คำถามการวิจัย

1. สภาพและแนวทางการบริหารจัดการกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า เป็นอย่างไร

2. รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตชายแดนไทย-พม่า ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตชายแดนไทย-พม่า เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตชายแดนไทย -พม่า

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย -พม่า มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องในสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา 3 แห่งใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ใช้เทคนิคเดลฟายในการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบซึ่งผู้วิจัยร่างขึ้นจากข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า โดยใช้เทคนิคการประชุมรับฟังความคิดเห็น จากผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน ครู 10 คน และผู้ปกครองนักเรียน 10 คน รวม 30 คน โดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า พบว่าการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ประกอบด้วย

ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านผู้รับผิดชอบ ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม กระบวนการ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงานด้านการติดตาม ประเมินผล ด้านการปรับปรุงแก้ไขและด้านการมีส่วนร่วม ผลผลิต ได้แก่ นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตนเอง ครอบครัวโรงเรียนชุมชน/ท้องถิ่น สังคม

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า พบว่า พบว่า การบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ประกอบด้วย

ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านนโยบาย ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร 2) นำนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอย่างเป็นรูปธรรม 3) กำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนที่จัดโดยหน่วยงานอื่น **ด้านผู้รับผิดชอบ** ประกอบด้วย 1) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความรู้ความเข้าใจของพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า 2) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน มีจิตอาสาและเสียสละเพื่อส่วนรวมในการทำงานในพื้นที่ชายแดนไทยพม่า 3) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ได้รับคำสั่งมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง 4) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ **ด้านงบประมาณ** ประกอบด้วย 1) การได้รับงบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรได้รับการสนับสนุนจากต้นสังกัดอย่างเพียงพอ 2) การได้รับงบประมาณในการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์จากองค์กรเอกชน (NGO มูลนิธิ และหน่วยงานอื่น ๆ) 3) การดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น เช่น ภาครัฐ วัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน **ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์** ประกอบด้วย 1) สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 2) สถานศึกษามีอุปกรณ์ที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ

สาธารณประโยชน์ 3) การเตรียมสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา **ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม** ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรกำหนดเวลาไว้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 2) การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีการกำหนดจำนวนครั้งสำหรับการจัดกิจกรรมแต่ละปี การศึกษาให้ชัดเจน 3) กำหนดจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาของผู้เกี่ยวข้องไว้ชัดเจน

กระบวนการ ได้แก่ ด้านการวางแผน ประกอบด้วย 1) สถานศึกษามีการวิเคราะห์ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร 2) สถานศึกษามีการวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจน 3. สถานศึกษานำนโยบายที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดมาใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ **ด้านการปฏิบัติ** ประกอบด้วย 1) สถานศึกษามีการกำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจน 2) สถานศึกษากำหนดให้นักเรียนได้รับ ผิดชอบ การจัดกิจกรรม เพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ 3) สถานศึกษากำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมาร่วมกิจกรรมฯ ทุกครั้ง **ด้านการติดตามประเมินผล** ประกอบด้วย 1) สถานศึกษากำหนดปฏิทินการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน 2) สถานศึกษากำหนดให้มีการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสะท้อนผล เป็นระยะ 3) สถานศึกษารายงานผลการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้ผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นทราบ **ด้านการปรับปรุงแก้ไข** ประกอบด้วย 1) สถานศึกษามีการนำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย **ด้านการมีส่วนร่วม** ประกอบด้วย 1) สถานศึกษามีการดำเนินการวางแผน

ร่วมกับนักเรียนในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 2) สถานศึกษามีการใช้ความร่วมมือของครู ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 3) สถานศึกษาให้บุคคลและหน่วยงานอื่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง 4) ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือและสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 5) สถานศึกษากำหนดบทบาทหน้าที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการติดตามนิเทศ และประเมินการดำเนินงาน 6) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันนำข้อเสนอแนะมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ผลผลิต ได้แก่ นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตนเอง เช่น ความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร การช่วยเหลือผู้อื่น มีความเมตตา การแบ่งปัน การคิดบวก มองโลกในแง่ดี รักพวกพ้อง เสียสละ มีสัมมาคารวะ นอบน้อมถ่อมตน ฯลฯ **นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะครอบครัว** เช่น ความรับผิดชอบ ช่วยเหลืองานในครอบครัว มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณ แบ่งปันสิ่งของในครอบครัว ห่วงใยคนในครอบครัว ฯลฯ **นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียน** เช่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่/กิจกรรม ช่วยเหลืองานด้วยความเต็มใจ มีเป้าหมายในการเรียนการทำงานรักสามัคคีในหมู่คณะ ฯลฯ **นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะชุมชน/ท้องถิ่น** เช่น เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความเต็มใจร่วมพัฒนา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ยอมรับในความแตกต่างของวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ ฯลฯ **นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะสังคม** เช่น มีความเสียสละร่วมบริจาค มีความสามัคคีปรองดอง สามารถปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความซื่อสัตย์ในแผ่นดิน รักสงบ สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีด้วยความศรัทธา เทิดทูนสถาบันกษัตริย์ของไทย ฯลฯ

ส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ **ด้านนโยบาย** 1) สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร 2) สถานศึกษาคำนึงนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอย่างเป็นรูปธรรม 3) สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนที่จัดโดยหน่วยงานอื่น **ด้านผู้รับผิดชอบ** 1) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อย่างแท้จริง 2) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน มีจิตอาสาและเสียสละเพื่อส่วนรวม **ด้านงบประมาณ** 1) งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรได้รับการสนับสนุนจากต้นสังกัดอย่างเพียงพอ 2) การดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ 3) การดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น เช่น องค์กร วัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน **ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์** 1) สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 2) สถานศึกษามีอุปกรณ์ที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 3) การเตรียมสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา **ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม** 1) การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรกำหนดเวลาไว้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 2) การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและประโยชน์มีการกำหนดจำนวนครั้งสำหรับการจัดกิจกรรมในแต่ละปี การศึกษาให้ชัดเจน

กระบวนการ ได้แก่ **ด้านการวางแผน** 1) สถานศึกษามีการวิเคราะห์ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร 2) สถานศึกษามีการวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ไว้อย่างชัดเจน **ด้านการปฏิบัติ** 1) สถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจน 2) สถานศึกษากำหนดให้นักเรียนได้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ **ด้านการติดตามและประเมินผล** 1) สถานศึกษากำหนดปฏิทินการติดตามนิเทศ และประเมินการดำเนินงาน 2) สถานศึกษากำหนดให้มีการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสะท้อนผลเป็นระยะ 3) สถานศึกษารายงานผลการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้ผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นทราบ **ด้านการปรับปรุงแก้ไข** 1) สถานศึกษามีการนำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย **ด้านการมีส่วนร่วม** 1) สถานศึกษามีการดำเนินการวางแผนร่วมกับนักเรียนในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 2) สถานศึกษามีการใช้ความร่วมมือของครู ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 3) สถานศึกษาให้บุคคลและหน่วยงานอื่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง 4) ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือและสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 5) สถานศึกษากำหนดบทบาทหน้าที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน 6) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันนำข้อเสนอแนะมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ผลผลิต ได้แก่ นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะ 1) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตัวเอง เช่น ความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร การช่วยเหลือผู้อื่น มีความเมตตา การแบ่งปัน การคิดบวก มองโลกในแง่ดี รักพวกพ้อง เสียสละ มีสัมมาคารวะ นอบน้อมถ่อมตน ฯลฯ 2) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อครอบครัว เช่น ความรับผิดชอบ ช่วยเหลืองานในครอบครัว มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณ แบ่งปันสิ่งของในครอบครัว ห่วงใยคนในครอบครัว ฯลฯ 3) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อโรงเรียน เช่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่/

กิจกรรม ช่วยเหลืองานด้วยความเต็มใจ มีเป้าหมายในการเรียนการทำงานรักสามัคคีในหมู่คณะ ฯลฯ 4) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อชุมชน/ท้องถิ่น เช่น เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความเต็มใจร่วมพัฒนาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ยอมรับในความแตกต่างของวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ ฯลฯ 5) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อสังคม เช่น มีความเสียสละร่วมบริจาค มีความสามัคคีปรองดอง สามารถปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความซื่อสัตย์ในแผ่นดิน รักสงบ สืบสานวัฒนธรรมประเพณีด้วยความศรัทธา เทิดทูนสถาบันกษัตริย์ของไทย ฯลฯ

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า พบว่า ผลการประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$)

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพการบริหารของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า พบว่า การบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านผู้รับผิดชอบ ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม กระบวนการ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตาม การติดตาม ประเมินผล ด้านการปรับปรุงแก้ไขและด้านการมีส่วนร่วม และผลผลิต ได้แก่ นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตนเอง ครอบครัวโรงเรียน ชุมชน/ท้องถิ่น สังคม เนื่องจาก การบริหารกิจกรรมเพื่อ

สังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขต ชายแดนไทย-พม่า เป็นการดำเนินงานที่สถานศึกษาใช้ กระบวนการบริหารงานที่เป็นระบบ มีทั้งองค์ประกอบ หลักและองค์ประกอบย่อย ตั้งแต่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้าน กระบวนการและด้านผลผลิต จึงทำให้สามารถมองเห็น ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินงานเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะ ส่งผลต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ฉันทนา กล่อมจิต และคณะ (2549, บทคัดย่อ) ที่ ได้ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มี ประสิทธิภาพ พบว่า ขั้นตอนและกระบวนการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ จะประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การบริหาร จัดการ 3) การประเมินผล 4) ปัจจัยเกื้อหนุน 5) การ พัฒนาดตนเองของครู การทำงานทุกขั้นตอนและ องค์ประกอบจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มี ขั้นตอนการทำให้เป็นเอกสารชัดเจน การมอบหมายความ รับผิดชอบ การติดตามงาน และการจัดบรรยากาศ มี แหล่งการเรียนรู้ การให้คำปรึกษาและการสนับสนุนการ ให้กำลังใจจากผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและครู จะต้องมีการอุทิศเวลาเต็มความสามารถ สภาพการ บริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ยัง สอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551” ของกระทรวงศึกษาธิการ, (2552, หน้า 7-55) ซึ่งได้กำหนดหลักสำคัญในการบริหารกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนไว้ ได้แก่ 1) มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน 2) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาดตนเองอย่างรอบด้าน เต็ม ตามศักยภาพ ตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ 3) เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝัง และส่งเสริมสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อ สังคม ในลักษณะต่างๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ 4) เป็น กิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

ดังนั้นผลจากการวิเคราะห์การบริหารกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตชายแดนไทย-พม่า ที่ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต สามารถดำเนินการได้อย่างเป็น รูปธรรมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ใน พื้นที่เขตชายแดนไทย-พม่า สามารถมองเห็น ความสัมพันธ์กันทั้งระบบ มีเป้าหมายที่ชัดเจนซึ่งจะทำให้ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

2. การสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า พบว่า ปัจจัย นำเข้า ประกอบด้วย ด้านนโยบาย ได้แก่สถานศึกษามี การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่าง ชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร สถานศึกษาควรนำ นโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณ ประโยชน์ไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางอย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษามีการกำหนด นโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนที่จัดโดย หน่วยงานอื่น ด้านผู้รับผิดชอบ ได้แก่ ผู้รับผิดชอบ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความรู้ความ เข้าใจในบทบาทหน้าที่อย่างแท้จริง ผู้รับผิดชอบกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความมุ่งมั่นตั้งใจใน การทำงาน มีจิตอาสาและเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้าน งบประมาณ ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรได้รับการสนับสนุน จากต้นสังกัดอย่างเพียงพอ การดำเนินงานกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณประโยชน์ควรได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ การดำเนินงานกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น เช่น คุรุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน ฯลฯ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อ การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สถานศึกษามีอุปกรณ์ที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณประโยชน์ การเตรียมสถานที่และ อุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ

สาธารณประโยชน์เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรกำหนดเวลาไว้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและประโยชน์มีการกำหนดจำนวนครั้งสำหรับการจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาให้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสันติ บุรณะชาติ (2552,บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธุ์ พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้แก่ ปรัชญาการจัดการศึกษานโยบายการจัดการศึกษา แนวคิดและหลักการในการจัดการศึกษา ระบบการบริหารสถานศึกษาได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านบุคคล 5) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) นักเรียนเป็นคนดี เก่งและอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ 2) บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษานบนฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ 3) สถานศึกษามีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์รวมทั้งสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันทั้งภายในและระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ เคารพให้เกียรติและยอมรับซึ่งกันและกัน 4) ผู้ปกครองและชุมชน ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ ตลอดจนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จริ่งจ้ง ให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มนต์นัส มโนการณ (2555, หน้า 180) การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) โดยองค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) บุคลากร ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู 2) งานบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การกิจหลัก: งานวิชาการ และ การกิจสนับสนุน: งานสนับสนุนงานวิชาการ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning: P) 2) การจัดองค์การ (Organizing:O) 3) การลงมือปฏิบัติ (Doing:D) 4) การควบคุม (Controlling:C) 5) การปรับปรุง (Acting:A) และ มีการจูงใจ (Motivating: M) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนทุกขั้นตอน และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) โอกาสได้รับบริการทางการศึกษา 2) คุณภาพของนักเรียนและสถานศึกษา 3) ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

กระบวนการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ได้แก่ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร สถานศึกษามีการวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจน ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจน สถานศึกษากำหนดให้นักเรียนได้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ด้านการติดตาม ประเมินผล ได้แก่ สถานศึกษากำหนดปฏิทินการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน สถานศึกษากำหนดให้มีการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสะท้อนผล เป็นระยะ สถานศึกษารายงานผลการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้ผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นทราบ ด้านการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ สถานศึกษามีการนำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย และด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ สถานศึกษามีการดำเนินการวางแผนร่วมกับนักเรียนในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สถานศึกษามีการใช้ความร่วมมือของครู ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนด ยุทธศาสตร์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สถานศึกษาให้บุคคลและหน่วยงานอื่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือและสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สถานศึกษากำหนดบทบาทหน้าที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน ผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องได้ร่วมกันนำเสนอแนะมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จะพบว่า กระบวนการดำเนินงานทั้งหมดเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน เป็นหัวใจของการดำเนินงานในสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ วรภัทร ภูเจริญ (2543, หน้า 112) ที่กล่าวว่า การทำงานที่เป็นระบบ คือ การทำงานที่เป็นระบบเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ วางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และการปรับปรุง ประโยชน์ของการบริหารและควบคุมคุณภาพ วงจรเดมมิง (Deming Cycle) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โฉมฉาย กาศโอสถ (2554, บทความพิเศษ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนที่ 3 กระบวนการบริหารกิจกรรมนักเรียนได้แก่ คณะกรรมการที่ปรึกษากรรมการนักเรียน (กำหนดนโยบาย การเสนอแนะ การสนับสนุนส่งเสริม การประเมินผล) คณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน (การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลงาน การปรับปรุงและพัฒนา การรายงานผล)

ผลผลิต คือ นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตนเอง ครอบครัวโรงเรียน ชุมชน/ท้องถิ่น สังคม ได้แก่ 1) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตัวเอง เช่น ความมั่นใจ ความเอื้ออาทร การช่วยเหลือผู้อื่น มีความเมตตา การแบ่งปัน การคิดบวก มองโลกในแง่ดี รักพวกพ้อง เสียสละ มีสัมมาคารวะ นอบน้อมถ่อมตน ฯลฯ 2) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อครอบครัว เช่น ความรับผิดชอบ ช่วยเหลืองานในครอบครัว มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณ แบ่งปันสิ่งของในครอบครัว ห่วงใยคนในครอบครัว ฯลฯ 3) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อโรงเรียน เช่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่/กิจกรรม ช่วยเหลืองานด้วยความเต็มใจ มีเป้าหมายในการเรียนการทำงานรักสามัคคีในหมู่คณะ ฯลฯ 4) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อชุมชน/ท้องถิ่น เช่น เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความเต็มใจร่วมพัฒนา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ยอมรับในความแตกต่างของวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ ฯลฯ

และ 5) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อสังคม เช่น มีความเสียสละร่วมบริจาค มีความสามัคคีปรองดอง สามารถปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความซื่อสัตย์ในแผ่นดิน รักสงบ สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีด้วยความศรัทธา เติบโตในสถาบันกษัตริย์ของไทย ฯลฯ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553, หน้า 146) จำนวน 4 ประการ คือ 1) ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้เรียนในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ 2) ให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามความถนัดและความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร และ 3) ให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์และ 4) ให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3. การประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า การประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในพื้นที่เขตชายแดนไทย-พม่า และมีแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่อย่างหลากหลาย มีแนวทางที่ชัดเจน เป็นการดำเนินงานที่มีลำดับขั้นตอน ที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสุบัน พรเวียง (2555, หน้า 324) ที่กล่าวว่า แนวทางที่มีความชัดเจน เป็นการดำเนินงานที่เป็นตามลำดับขั้นตอน ตามความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาคำนึงถึงข้อจำกัดของภูมิสังคม และมีเป้าหมายในการดำเนินการ หากดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามแนวทางที่กำหนดก็น่าจะทำให้เกิดประโยชน์ มีความเป็นไปได้และเกิดความยั่งยืน

นอกจากนี้การนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดคุณค่าอย่างแท้จริง สถานศึกษาควรนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง การจัดกิจกรรมควรบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้คำนึงถึงสภาพและบริบทของแต่ละสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไปใช้จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งมั่นตั้งใจ และควรสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ก่อนจะนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการคุณภาพผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้เกี่ยวข้องที่จะนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ควรเป็นแบบอย่างที่ดีและมีความมุ่งมั่นตั้งใจ

1.2 สถานศึกษาที่จะนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ไปใช้ในการจัดกิจกรรมควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

1.3 รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ควรจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.4 การนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ไปใช้ควรคำนึงถึงสภาพและบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-ลาว ไทย-มาเลเซีย ในพื้นที่จริง เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์กร มูลนิธิหรือหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน* พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรรณิกา มาโน. (2553). *ความหมายของชีวิตกับจิตอาสา*. วิทยานิพนธ์ วท.ม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- กฤษณะ คำสุวรรณ. (2550). *บทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนบูรณศึกษาเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จรรยา สุวรรณทัต และคณะ. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่องความสำคัญของข้าราชการไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ฉันทนา จันทรบรรจง และคณะ. (2552). *การสังเคราะห์รูปแบบ กระบวนการและเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของ 4 ประเทศ และแนวทางสำหรับประเทศไทย ในการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

- ฉันทนา จันทร์บรรจง. (2552). การสังเคราะห์รูปแบบ กระบวนการและเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์ประเทศญี่ปุ่น. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- โณมฉาย กาต้อสถ. (2554). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- มนต์ธำส มโนการณ. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร.
วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- ภาณุวัฒน์ รักติวงศ์. (2552). การสังเคราะห์รูปแบบ กระบวนการและเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์ประเทศไต้หวัน. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สันติ บุรณะชาติ. (2552). รูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนฐานความหลากหลายทาง
วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- สุบัน พรเวียง. (2555). การน้อมนำหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). ชุดฝึกอบรมวิทยากร
แกนนำการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัด
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552 ข). สภาพการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนชายขอบในจังหวัดชายแดนของไทยที่ติดกับ
ประเทศกัมพูชา. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- อนุชา กอนพ่วง. (2552). การสังเคราะห์รูปแบบ กระบวนการและเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

- Bertalanffy, L.V. (1973). *Educational Administration and the Behavioral Science: A Systems Perspective*. Boston MA: Allyn and Bacon.
- Eisner. E. (1976). Education connoisseurship and criticism: Their from and functions in education evaluation. *Journal of Aesthetic Education* .10 (3/4), 192-193
- Koontz Harold D. and Cyril O'Donnell. (1972). *Principles of Management: An Analysis of Managerial Functions*. New York: Mc Graw-Hill.
- Kast,F.E. and Rosenzweig, J.E. (1985). *Organization and Management: A Systems and contingency approach (4thed)*. New York: McGraw-Hill.